

Vlaams
Parlement

ingediend op **1358** (2017-2018) – Nr. 1
8 november 2017 (2017-2018)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door Lorin Parys

over de organisatie van het externe toezicht en
de externe klachtenbehandeling bij voorzieningen
voor vrijheidsbenemende opvang
van kinderen en jongeren

Samenstelling van de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:

Voorzitter: Bart Van Malderen.

Vaste leden:

Danielle Godderis-T'Jonck, Lies Jans, Lorin Parys, Peter Persyn, Elke Sleurs, Tine van der Vloet;
Griet Coppé, Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
Freya Saeys, Martine Taelman;
Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen;
Elke Van den Brandt.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Vera Celis, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Ingeborg De Meulemeester,
Manuela Van Werde;
Sonja Claes, Dirk de Kort, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
Jo De Ro, Emmily Talpe;
Jan Bertels, Bert Moyaers;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Ortwin Depoortere.

INHOUD

1. Toelichting door Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris 4
2. Bespreking 4
Bijlagen: zie [dossierpagina](#) op www.vlaamsparlement.be

Op woensdag 25 oktober 2017 hield de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een gedachtewisseling over de organisatie van het externe toezicht en de externe klachtenbehandeling bij voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren.

Aan de gedachtewisseling namen Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris, en Inge Schoevaerts, secretaris van de Commissie van Toezicht voor Jeugdinstituten, deel.

Het huishoudelijk reglement en het juridisch advies zijn als bijlage terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting door Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris

Bruno Vanobbergen zegt dat het huishoudelijk reglement is aangepast aan de opmerkingen gemaakt tijdens de gedachtewisseling van 20 juni 2017 (*Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 1220/1*). Zo zijn alle bepalingen over de mogelijke uitbreiding en over de coaches geschrapt. De gedragscode is substantieel uitgebreid.

Op donderdag 26 oktober 2017 is er een opleidingsdag voor de maandcommissarissen. In november 2017 starten ze kennismakingsbezoeken aan de hen toegewezen voorzieningen. Vanaf 2018 gaat de Commissie van Toezicht effectief van start.

2. Bespreking

Katrien Schryvers is tevreden dat rekening gehouden werd met de opmerkingen van het Vlaams Parlement, onder meer na de juridische screening. Parlementsleden leek het bijvoorbeeld niet mogelijk een voorziening door middel van het huishoudelijk reglement toe te voegen. Daarom wordt het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris (*Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1344/1*) ingediend om De Leemwinning, een voorziening voor besloten opvang van vzw Emmaüs, toe te voegen aan het toepassingsgebied. Dergelijke uitbreidingen zullen er ook later nog komen. Aan het probleem met de coaches, de terminologie die niet juridisch sluitend genoeg was of te vrijblijvend, is verholpen. Daarmee staat het huishoudelijk reglement voor CD&V op punt en rest de spreekster enkel nog de Commissie van Toezicht veel succes te wensen. Dergelijk extern toezicht alsook een spreek- en klachtenrecht voor jongeren zijn wezenlijk voor vrijheidsbenemende opvanginitiatieven.

Lorin Parys dankt voor het puike huishoudelijke reglement en wenst de commissie succes toe. Het verheugt hem dat voorzieningen zelf vragen om onder het toepassingsgebied te vallen. Voor en met de jongeren, en voor en met de voorzieningen moet de leidraad blijven; geen loutere inspectie dus, maar een samenwerking gericht op verbetering. Hij hoopt dat met de vele kandidaten die uiteindelijk geen maandcommissaris worden, een soort klankbordgroep kan worden opgericht.

Elke Van den Brandt informeert of er nog weerstand is tegen het toezicht. Zo ja, hoe daarmee best om te gaan? Is er een alternatief voor de coaches? Hoe zullen de maandcommissarissen, toch vrijwilligers, opgeleid en begeleid worden?

Ze vindt het jammer dat de bevoegdheidsuitbreiding ter zitting aangekondigd wordt en niet vooraf besproken is. Ze hoopt dat uitbreidingen voortaan weloverwogen worden. Ze vraagt hoe breed het toepassingsgebied idealiter is, dus zonder financiële of praktische grenzen.

Lorin Parys legt uit dat het voorstel van decreet er enkel toe strekt De Leemwinning, een voorziening die daar zelf om vraagt, onder het toepassingsgebied te laten vallen.

Katrien Schryvers vult aan dat daarvoor een decretale aanpassing nodig is.

Ook *Bart Van Malderen* vindt het ingaan tegen de manier waarop dit dossier behandeld is om een voorstel van decreet ter zitting te vernemen. Volgens de juridische dienst van het Vlaams Parlement kan de bevoegdheidsomschrijving enkel wijzigen bij decreet. Hij begrijpt dat de uitbreiding er komt op vraag van de voorziening zelf. Eerder is ook al opgeworpen dat er mogelijk een probleem is als een voorziening van naam wijzigt of als een afdeling zelfstandig wordt. De kwestie is dus of de lijst van voorzieningen in het decreet niet beter vervangen wordt door een definitie.

Hij heeft nog enkele vragen om de bedoeling van de decreetgever duidelijk te maken. In het huishoudelijk reglement staat dat er veertien maandcommissarissen zijn en dat elke voorziening minstens één maandcommissaris toegewezen krijgt. Hoe zal de toewijzing gebeuren? Wat zijn de redenen om een voorziening meer dan één maandcommissaris toe te wijzen? Dat de werkzaamheden van de commissie verlopen volgens het parlementaire jaar vraagt voor hem verduidelijking. Op vraag van een maandcommissaris of het secretariaat kan de voorzitter beslissen tot een buitengewone maandvergadering. Hij informeert wat het onderwerp van dergelijke vergadering kan zijn.

Bruno Vanobbergen denkt dat alles klaar is voor een goede start. Hijzelf en Inge Schoevaerts hebben de tijd genomen om alle voorzieningen te bezoeken en hun vragen te beantwoorden, met als gevolg dat elke voorziening klaar en enthousiast is om aan het traject te beginnen. Er zijn ook duidelijke afspraken, onder meer dat er in het eerste werkjaar een driemaandelijks overleg is met de kinderrechtencommissaris en de secretaris van de Commissie van Toezicht.

Dat er meer maandcommissarissen zijn dan voorzieningen is om er te kunnen vervangen bij ziekte en andere onvoorziene gebeurtenissen. Er is een pool van maandcommissarissen. Dat meerdere maandcommissarissen een voorziening kunnen bezoeken, zorgt ervoor dat ze, zeker bij aanvang, elkaar kunnen bijstaan. Wat voorheen de coaches genoemd werden, zijn een soort seniormaandcommissarissen die ervaring hebben, bijvoorbeeld in de Commissie van Toezicht van het volwassenen gevangeniswezen. Zij zullen in een klankbordgroep hun minder ervaren collega's bijstaan. De maandcommissarissen zijn dan wel vrijwilligers maar ze hebben enige deskundigheid en/of ervaring in jeugdzorg als vrijwilliger, ervaringsdeskundige of professional. Op 26 oktober 2017 is er een vormingsdag voor alle maandcommissarissen, met sessies over jeugdhulp en bemiddeling. In het huishoudelijk reglement staat ook de mogelijkheid van bijkomende opleiding als een of meerdere maandcommissarissen daarom vragen. Bij de komende vergaderingen van de commissie zal er steeds gekeken worden of bijkomende visie of intervisie nodig is.

Hoe het toepassingsgebied geregeld wordt, is zaak van de decreetgever. Idealiter vallen ook de voorzieningen van de kinder- en jeugdpsychiatrie, en van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap onder de regeling. Hij pleit wel voor een pragmatische aanpak daar het opstellen van een huishoudelijk reglement, het bezoeken van nieuwe voorzieningen, en de opleiding van

maandcommissarissen tijd vergen. Thans onmiddellijk het toepassingsgebied sterk verruimen, gaat de draagkracht van de commissie te boven. Hij vraagt een tweetal jaren om met de huidige voorzieningen de werking op poten te zetten.

In het huishoudelijk reglement staat inderdaad dat de commissie het parlementaire werkjaar volgt. Bedoeld wordt dat het vergaderritme daarop afgestemd is. De werkzaamheden van het jaar 2017-2018 zijn gestart. Er wordt niet tot september 2018 gewacht. Buitengewone vergaderingen zijn mogelijk als er na een bezoek iets besproken moet worden dat buiten de gewone werking valt of waarop snel gepast moet worden gereageerd.

Katrien Schryvers zegt dat het toepassingsgebied ruim aan bod kwam bij de besprekingen van het initiële decreet van 10 maart 2017 houdende wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende oprichting van een Kinderrechtencommissariaat en instelling van het ambt van Kinderrechtencommissaris, van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de rechtspositie van de minderjarige in de integrale jeugdhulp en van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, met het oog op de organisatie van het externe toezicht en de externe klachtenregeling bij voorzieningen voor vrijheidsbenemende opvang van kinderen en jongeren (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 633/1 tot en met 6). De opsomming bij name is er gekomen omdat het vooralsnog niet mogelijk is vrijheidsbenemende opvang te definiëren en omdat het een pragmatische start mogelijk maakt. Het is duidelijk dat er in de toekomst andere voorzieningen en werkvormen onder het toepassingsgebied zullen worden gebracht. Kortom, eerst stappen, dan pas lopen, maar zelfs dit begin is een grote stap voorwaarts voor rechten van kinderen en jongeren.

Elke Van den Brandt informeert naar de leeftijd van de maandcommissarissen.

Bij de selectie is gelijkheid tussen mannen en vrouwen nagestreefd, aldus *Bruno Vanobbergen*, alsook een evenredige verdeling over drie leeftijdscategorieën: tot dertig, tussen dertig en vijftig jaar en boven de vijftig jaar. Het gaat van pas afgestudeerden tot mensen die al met pensioen zijn.

Bart VAN MALDEREN,
voorzitter

Lorin PARYS,
verslaggever